

Lerend Vermogen

Nieuwsbrief nr. 2, oktober 2011

Met deze nieuwsbrief informeren wij u over de ontwikkelingen en resultaten van projecten die binnen het thema Lerend Vermogen vallen of daaraan raken. In dit nummer onder andere meer over: brandonderzoek, offensieve buiteninzet en Innovatie Moed.

Brandonderzoek

Wat kan brandonderzoek voor jou betekenen?

Op 21 september 2011 vond een werkbijeenkomst plaats in het kader van brandonderzoek. Brandonderzoekers gingen gezamenlijk aan de slag om te bepalen hoe we vanuit de pilotfase tot een landelijk team met interregionale steunpunten komen. In het middagdeel waren ook niet-brandonderzoekers uitgenodigd om met elkaar de vraag te beantwoorden 'Wat kan brandonderzoek voor jou betekenen? De antwoorden hierop kwamen vanuit drie verschillende invalshoeken: repressie, risicobeheersing en kwaliteitszorg.

Leren door onderzoek

Gerard Kors is hoofd Repressie en plaatsvervangend commandant bij Brandweer Emmen en Brandweer Borger-Odoorn. Volgens Kors is het belangrijk dat onderzoeksresultaten worden gebruikt om de vertaalslag te kunnen maken naar de werkvloer. "Als er onderzoek is gedaan, kunnen we daarvan leren. En daar moeten mensen zich bewust van worden. Brandonderzoek helpt ons om een goed beeld te krijgen van wat er aan de hand is, welke materialen betrokken zijn en welke effecten dit heeft op de brand. Zo kunnen we een betere inschatting van risico's maken.

Expertise in huis

Jan Lohmeijer is teamleider Kenniscentrum op de afdeling Risicobeheersing bij brandweer Flevoland en daardoor nauw betrokken bij brandonderzoek. "Brandonderzoek verbetert het beeld op 'Wat is een brand? Wat doet het qua effecten? Wat doet het voor de mensen?' Vanuit risicobeheersing is brandonderzoek dan ook heel belangrijk. Het lerend vermogen door brandonderzoek is groot en het helpt ons richting een bewust brandveilig leven. Tot nu toe is er weinig gedaan aan brandonderzoek. En als er iets gedaan werd, gebeurde dit door partijen zoals TNO, terwijl wij als brandweer juist de expertise in huis hebben!"

Maak het geleerde tastbaar

Patrick Fritz, Programmamanager Kwaliteit en Innovatie bij Veiligheidsregio Haaglanden: "Brandonderzoek is een middel dat valide informatie aandraagt met het oog op het continue leren en verbeteren. Kwaliteitszorg probeert de PDCA-cyclus (Plan Do Check Act) op gang te brengen. Tastbare activiteiten die dicht bij het operationele werk staan, dragen hier dan ook direct aan bij."

Volgens Fritz wordt de cyclus tastbaar als je ziet hoe de resultaten van het onderzoek terugkomen in procedures, instructies en de les- en leerstof. "Dit is dan ook de kern van kwaliteitszorg. Wanneer men dit op orde heeft, is er een kwaliteitszorgsysteem en ook een lerende organisatie."

Lees [hier](#) de volledige interviews.

Offensieve buiteninzet

Offensieve buiteninzet en doctrine

De NVBR voert samen met de Brandweeracademie het project Offensieve buiteninzet (OBI) uit. Doel is om alternatieve inzetmethoden te ontwikkelen om daarmee het brandweeroptreden in Nederland veiliger, beter en toekomstbestendiger te maken. Het project OBI groeit inmiddels uit tot een onderzoek naar doctrinevorming binnen de brandweer. Sinds de brand in De Punt denkt de brandweer na over hoe andere dan veel voorkomende branden standaard kunnen worden aangepakt. Op basis van de doctrine zijn brandweermensen in staat sneller te weten met wat voor brand men te maken heeft, welk type leiderschap en welke kennis en ervaring daarbij nodig is en hoe de brand het beste kan worden bestreden. Kortom, omdat de doctrine is ontwikkeld en geoefend weet men wat te doen bij een brand die niet vaak voorkomt. Meer info over [OBI en de brandweerddoctrine](#) staat op www.NVBR.nl.

Testweek offensieve buiteninzet

Jaap Molenaar, Brandweeracademie, is projectleider OBI. Hij vertelt over de testweek: "In de week van 21 tot en met 25 november gaat de Brandweeracademie samen met diverse korpsen verschillende technieken testen voor de offensieve buiteninzet. Het doel van de testweek is om te bepalen of we van buitenaf de brand kunnen blussen of ten minste de binnentemperatuur zover kunnen laten dalen, dat we 'veilig' naar binnen kunnen. Technieken die we daarvoor testen, zijn de inzet van de nevelkogel, Fognail, Cobra Coldcut-methode, Drukluchtschuim en ventilatie. Als vergelijking gebruiken we inzet Hoge Druk en Lage Druk. Iedere techniek testen we vier tot zes keer op een zelfde manier. We proberen heel strak onder dezelfde voorwaarden te testen met steeds dezelfde mensen om op die manier bruikbare data te verzamelen. Onze verwachtingen zijn hooggespannen, maar het kan natuurlijk ook zijn dat uit de testen blijkt dat een (of meer) van de vijf niet geschikt is voor de offensieve buiteninzet."

De testen vinden plaats bij TRONED op vliegveld Twente. Je kunt de testweek in november volgen op de NVBR-site.

Discussies over brandweerdctrine

Tijdens het NVBR Jaarcongres 2011 gaven Ed Oomes (Kerngroep Repressie) en Wendy Kiel (programmacoördinator Brandweezorg) op vrijdag 30 september 2011 een workshop over de Offensieve buiteninzet en de brandweerdctrine.

Oomes: "In acht groepjes van in totaal vijftig mensen werd druk gediscussieerd over de Basisregels Veiligheid voor de brandweerdctrine. Deelnemers aan de workshop vonden doelcommandovoering en een grondige verkenning de belangrijkste twee basisregels. Wij horen ook graag jouw ideeën over de basisregels. Wil je ook mee discussiëren, meld je dan aan op linkedin bij de groep brandweerdctrine. We kunnen alle input gebruiken om de doctrine verder te ontwikkelen."

Bekijk een [filmpje](#) met daarin de reactie van een deelnemer aan de workshop op www.nvbr.nl. Daar kun je ook de ontwikkelingen op het gebied van de offensieve buiteninzet en brandweerdctrine volgen.

Leeragentschappen

Confrontatie met eigen gedrag

Veel regio's zijn momenteel bezig met leeragentschappen. Hoe pakken zij dit op? Om deze informatie te delen, belichten we in elke nieuwsbrief een product of resultaat uit de regio. Dit keer vertelt Rob Mom, veiligheidskundige, wat door Brandweer Amsterdam-Amstelland wordt ondernomen om het lerend vermogen in de organisatie te vergroten.

Een groot ongeval in 1995 is volgens Mom aanleiding geweest binnen Brandweer Amsterdam-Amstelland om structureel te leren van ongevallen en incidenten. Mom: "Veel jaren zijn we inmiddels bezig om te leren van incidenten, ongevallen en bijna-ongevallen. Daarvoor zetten we evaluaties, onderzoekscijfers en rapporten in. Ook een jaarlijkse bijscholing hoort daarbij." Maar volgens Mom is dat niet voldoende. "We hebben nu de systemen en alle informatie is terug te vinden, bijvoorbeeld op intranet of in nieuwsflitsen. Tot zover hebben we alles geborgd. Maar wat mij betreft is dat niet de borging waar het werkelijk om gaat. Borging gaat verder dan rapporten in de kast en verwerking van onderzoeksresultaten in les- en leerstof. Het gaat om gedragswijziging. En daarvoor moeten we mensen confronteren met eigen gedrag."

Zie jezelf in actie

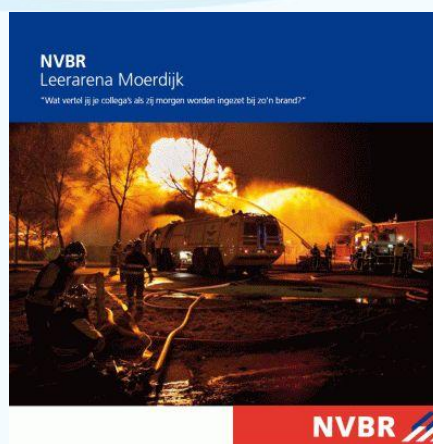
De eerste stappen hiervoor zijn binnen Amsterdam-Amstelland dan ook al gezet. Mom licht dit toe: "Na afronding van een interessant brandonderzoek komt een brandonderzoeker langs om te praten met manschappen en bevelvoerder over de oorzaak en verloop van de betreffende brand. Deze een-op-een terugkoppeling van brandonderzoek naar kazerne is de eerste stap naar persoonlijke terugkoppeling. Het is goed om jezelf in actie te zien, dat brengt echte gedragswijzigingen tot stand."

Hoe gedraagt brand zich? Hoe breidt het zich uit? Hoe was ons optreden? Deden we gevaarlijke dingen? Het kunnen terugkoppelen op deze vragen is volgens Mom een grote uitdaging. "Het gaat er juist om een manier te vinden waarop de terugkoppeling ook zichtbaar is voor manschappen en bevelvoerders. Juist de repressieve mensen moet je met elkaar laten praten over de uitvoering van hun vak. En al vraagt deze werkwijze tijd en inspanning, we weten dat deze wijze van terugkoppeling werkt. We proberen direct betrokkenen van geëvalueerde incidenten een persoonlijke terugkoppeling te geven. Mensen zijn daar enthousiast over. Alleen gebeurt het nog veel te weinig. Toch zien we veranderingen. We worden steeds

terughoudender met betrekking tot de binnenaanval. En het sneller opschalen en aflossen zien als een veiligheidsmaatregel om bijvoorbeeld hittestuwing te voorkomen wordt steeds gewoner."

Hele brandweerveld deelt ervaringen

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van de NVBR werd een korte film over de Leerarena Moerdijk getoond. Daarna reikte Stephan Wevers aan Gert Jan Verhoeven, plaatsvervangend commandant van de regio Midden- en West-Brabant, het boekje van de Leerarena Moerdijk uit. Dit boekje is te downloaden van [BKN](#).

Project Innovatie Moed

NVBR feliciteert winnaar

Op onze website ziet u een [film](#) waarin Frank Huizinga (communicatie NVBR), Leon Havermans van de brandweer Bergen op Zoom en Roosendaal feliciteert met het winnen van de Jan van der Heydenprijs 2011. Het project Technasium werd door middel van een onlinestemming verkozen als het beste idee.

Innovatiemarkt

Tijdens het NVBR-jaarcongres sprak Michel Versteeg (communicatie NVBR) op de innovatiemarkt een paar innovators en bezoekers en stuitte op meerdere vernieuwende producten of ideeën. Regio's blijken enthousiast over innovaties. En terecht. Want routinedoorbrekende ideeën over de mentale vorming van personeel, de uitrol van de Marikosa-sticker of de ontwikkeling

van app's geven al aan dat ook producten of ideeën die niet met de prijs naar huis gingen, tóch op de kaart zijn gezet. Lees het volledige [artikel](#) op de NVBR-site.

Innovatieve ideeën gebundeld

Het [innovatieboekje](#) werd tijdens het NVBR-jaarcongres 2011 op 29 en 30 september gepresenteerd. Daarin zijn de meeste inzendingen voor de Jan van der Heyden-prijs van 2011 beschreven om kennis te delen en van elkaar te leren.

De nieuwsbrief automatisch ontvangen?

Wilt u de nieuwsbrief van Lerend Vermogen automatisch ontvangen, stuur dan een e-mail naar: j.vanhetzand@nvbr.nl.

Colofon

Redactie: Leon Kerstjens, Jacquélien van 't Zand, Marieke van der Horn en Mariëlle van der Wijngaard.

Over het thema Lerend Vermogen

Een kennisproductieve organisatie waarin medewerkers op alle niveaus relevante informatie signaleren, verzamelen en interpreteren. Daar streven we naar. Dit maakt het voor de organisatie mogelijk om slim en effectief te handelen. Door beter te leren van eigen optreden, neemt de kennis en het veiligheidsbewustzijn van de brandweer toe en hiermee de veiligheid voor burgers en brandweermensen. Alle projecten en activiteiten binnen dit thema geven een impuls aan het vergroten van het lerend vermogen van de brandweer. Meer informatie: nvbr.nl/lerendvermogen.

